



İlham Əliyevin sülh strategiyası real nəticələr verir

Onilliklər boyu davam edən Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi artıq tarixə qovuşub və region tamamilə yeni bir inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Bu gün Cənubi Qafqazda müşahidə olunan faktiki sülh şəraiti Azərbaycanın postmünaqişə dövründə həyata keçirdiyi uzaqgörən siyasətin nəticəsidir. Rəsmi Bakı tərəfindən irəli sürülən sülh gündəmi bölgənin iqtisadi və sosial həyatında praktik müstəvidə də özünü göstərir. Azərbaycanın qətiyyətli səyləri sayəsində bölgədə sabitlik bərqərar olub ki, bu da həm iki ölkə, həm də bütün region üçün hərtərəfli inkişafa yeni imkanlar açıb.

Konstruktiv addımlar

Azərbaycanın başladığı sülh prosesi artıq real nəticələri ilə diqqət çəkir. Bu kontekstdə ölkəmizin atdığı addımlar həm də regional kommunikasiya əlaqələrinə əlavə töhfələr kimi dəyərləndirilməlidir. Ötən il avqustun 8-də Vaşinqton sammitində Ağ Ev rəhbəri Donald Trampın iştirakı ilə iki ölkə arasında Birgə Bəyannamənin imzalanması və sülh sazişi mətninin paraflanması bu yolda ən mühüm irəliləyişlərdən biri oldu. Bu diplomatik uğur normallaşma prosesinə güclü təkan verdi.

Eyni zamanda bölgənin ticari-iqtisadi inkişafı birbaşa yolların açılmasından keçir. Ağ Evdə Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) açılması ilə bağlı əldə olunan razılaşma bu baxımdan strateji əhəmiyyətə malikdir. Bu layihə təkcə Azərbaycan və Ermənistanı deyil, bütövlükdə regionu global logistik mərkəz mövqeyinə daşıyacaq.

Azərbaycanın sülh prosesinə sadıqlıyı təkcə bəyanatlarda deyil, konkret əməllərdə özünü büruzə verir. Ötən il ölkəmizin Ermənistanla qarşı tərəfə edilən tranzit məhdudiyyətlərini aradan qaldırması bunun ən bariz nümunəsidir.

Bu addım nəticəsində Qazaxıstan və Rusiyadan Ermənistanla dəmir yolu vasitəsilə mühüm yüklər daşınıb. Rəqəmlərə nəzər saldıqda da bu prosesin miqyasını aydın görə bilərik. Belə ki, cari il martın 9-da Rusiyadan Ermənistanla Azərbaycan ərazisindən tranzit keçməklə ümumi çəkisi 488 ton olan 7 vaqon taxıl göndərilib. İndiyədək Rusiyadan Ermənistanla Azərbaycan ərazisi vasitəsilə tranzit qaydada 21 min tondan çox taxıl daşınıb. Bu həcmdə yük ümumilikdə 302 vaqonla daşınaraq təyinat məntəqəsinə çatdırılıb. Bununla yanaşı, eyni marşrut üzrə 610 ton gübrə də daşınıb ki, bu da 9 vaqon vasitəsilə həyata keçirilib. Sonuncu dəfə fevralın 4-də Azərbaycan ərazisindən Ermənistanla 560 ton Rusiya taxılı yola salınıb.

Azərbaycandan Ermənistanla yanaşı ixracına 2025-ci il dekabrın 18-də başlanılıb. Həmin gün bu ölkəyə 1220 ton "Aİ-95" markalı avtomobil benzini göndərilib.

Bu daşımalar Prezident İlham Əliyevin 2025-ci ilin oktyabrında imzaladığı qərara əsasən həyata keçirilir. Həmin qərarla Azərbaycandan Ermənistanla yüklərin tranziti ilə bağlı məhdudiyyətlər aradan qaldırılıb.

Martın 5-də 31 vaqonda 1984 ton dizəl yanacağı "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin Biləcəri stansiyasından Böyük Kəsik stansiyası istiqamətində yola salınıb. Sonuncu dəfə fevralın 25-də Azərbaycandan Ermənistanla 4500 ton dizəl yanacağı daşıyan 39 çən vaqonu göndərilib. Bundan əvvəl isə yanvarın 11-də 979 ton "Aİ-92" markalı avtomobil benzini yüklənmiş 18 vaqon Ermənistanla çatdırılıb. Yanvarın 9-da isə ümumilikdə 2698 ton neft məhsulu tədarük edilib. Həmin yüklərə 1742 ton "Aİ-95" markalı benzin və 956 ton dizəl yanacağı daxil olub.

Bu nümunələr Azərbaycanın qətiyyətli səyləri nəticəsində bölgədə əldə olunan faktiki sülhün real nəticələrini ortaya qoyur. Artıq Ermənistan cəmiyyətində də bu prosesin yaratdığı iqtisadi müsbət təsirlər açıq şəkildə etiraf olunur.

Tranzit yollarının açılması ilə Ermənistanla taxıl, neft məhsulları və digər mühüm malların birbaşa daşınması regionda yeni bir dövrün başlanğıcıdır. İllərdir iqtisadi blokadada qalan Ermənistan üçün bu, nəfəslik rolunu oynayır. Taxıl və yanacaq kimi strateji məhsulların daha qısa və ucuz yolla gəlməsi bu ölkəni iqtisadi sıxıntıdan çıxarır.

Ermənistanda yanacaq və qida məhsullarının daşınma xərclərinin aşağı düşməsi birbaşa bazardakı qiymətlərə təsir edir və sadə insanların rifahının yüksəlməsinə səbəb olur.

Bu mənada sözügedən daşımalar, sadəcə, ticarət deyil, həm də sülhün gə-

tirdiyi real nəticə kimi dəyərləndirilməlidir.

İqtisadi maraqların ölkələri çox hallarda münaqişələrdən yayındırması real faktır.

Etimad quruculuğu

Sülh həm də insanlar arasında etimadın bərpası deməkdir. İki ölkənin vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin qarşılıqlı səfərləri xalqlar arasında buzların əriməsində və gələcək birgə yaşayışın təməllərinin atılmasında müstəsna rol oynayır.

Azərbaycanın bu sülhməramlı liderliyi beynəlxalq aləmdə də yüksək qiymətləndirilir. Cari il fevralın 4-də Əbu Dabidə Prezident İlham Əliyevin "Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı" ilə təltif edilməsi də bunun əyani sübutudur.

Bu mükafat Qafqazda onilliklər ərzində davam edən münaqişəyə və humanitar əzablara son qoyan "Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlər arasında münasibətlərin təsis edilməsi haqqında Saziş" in paraflanmasına görə verilib.

Mükafatlandırma mərasimində Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın nümunəsi hələ də müharibə vəziyyətində olanlar üçün bir "yol xəritəsi" olmalıdır: "...Hesab edirəm ki, bizim nümunəmiz öyrənilməli və hələ də müharibə vəziyyətində olanlar üçün yol xəritəsi kimi istifadə edilməlidir. Bizim nümunəmiz göstərir ki, uzunmüddətli münaqişəyə, əzablara və qarşılıqlı etimadsızlığa baxmayaraq, sülh mümkündür".

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin beynəlxalq hüquq normaları əsasında həllindən sonra ölkəmizin seçdiyi xətt yalnız sülh və qarşılıqlı anlaşma üzərində qurulub. Bakının liderliyi ilə regionda artıq real zəmində sülh mühiti formalaşdırılıb.

Bir sözlə, Azərbaycanın liderliyi ilə uğurla irəliləyən sülh prosesi göstərir ki, barış, sadəcə, sözdə deyil, əməldə də mümkündür.

İndi əsas vəzifə bu mövcud vəziyyəti hüquqi çərçivəyə salmaq və sülh müqaviləsini imzalamaqdır.

Ötən il avqustun 8-də Vaşinqtonda sülh müqaviləsinin imzalanmamasının tək səbəbi Ermənistan konstitusiyasının preambula hissəsində Azərbaycana qarşı ərazi iddiasının olmasıdır. Cari ildə bu ölkədə parlament seçkiləri keçiriləcək. Parlament seçkilərindən sonra gündəmə gələn referendumda ümumxalq səsverməsi ilə Ermənistan konstitusiyasının preambula hissəsindəki Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının ləğv edilməsi gözlənilir. Bu halda iki ölkə arasında sülh müqaviləsi imzalanacaq.

İrəvan üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməli və bu tarixi fürsətdən istifadə edərək regionun tam normallaşmasına töhfə verməlidir.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"